

Рівненський державний гуманітарний університет
Rivne State University of Humanities
Кафедра дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені
проф. Т.І.Поніманської
Department of Preschool Pedagogy and Psychology and Special Education
named after prof. T.I. Ponimanska

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОШКІЛЬНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ:

Матеріали IV Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора
Т.І.Поніманської

ACTUAL PROBLEMS OF PRESCHOOL AND SPECIAL EDUCATION:

Newsletter of the Fourth International readings devoted to
Professor Ponimanska T.I.

Рівне
Rivne
Видавець О.Зень
2021

УДК 373.2+376

A 43

Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти: матеріали IV Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора Т.І.Поніманської, м. Рівне, 12 листопада, 2021 р. Рівне: Видавець О. Зень, 2021. 178 с.

Викладено матеріали учасників IV Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора Т.І.Поніманської «Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти», які відбулися у місті Рівне 11 листопада 2021 року.

© Колектив учасників конференції, 2021

© Видавець О.Зень, 2021

ISBN 978-617-601-392-1

ЗМІСТ

<i>Войтович Оксана</i> ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ В СПЕЦІАЛЬНІЙ ОСВІТІ	9
<i>Врочинська Людмила</i> ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ МЕТОДИЧНОГО СУПРОВОДУ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗДО	10
<i>В'юнник Вікторія</i> ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК УМОВА ДЛЯ САМОВИРАЖЕННЯ ДІТЕЙ П'ЯТОГО РОКУ ЖИТТЯ	13
<i>Гаєвська Анастасія</i> ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ «СІНКВЕЙН» У КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ ІЗ ЗНМ	15
<i>Горопаха Наталія, Данилюк Марина</i> ФОРМУВАННЯ ІНТЕРЕСУ ДО КНИГИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	17
<i>Горопаха Наталія, Дякова Олена</i> МОЖЛИВОСТІ РОЗВИТКУ САМОСТІЙНОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У САМООБСЛУГОВУВАННІ	19
<i>Горопаха Наталія, Євгейчук Наталія</i> ГРА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ПРИРОДИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	20
<i>Горопаха Наталія, Зух Оксана</i> КОНСТРУЮВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ LEGO-DUPLO	22
<i>Горопаха Наталія, Литман Валентина</i> ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЕКОЛОГІЧНОГО ТА ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ	23
<i>Горопаха Наталія, Московчик Інна</i> ФОРМУВАННЯ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ПРАЦЕЛЮБНОСТІ ЯК БАЗОВОЇ ЯКОСТІ ОСОБИСТОСТІ	27
<i>Горопаха Наталія, Хомич Надія</i> ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ВИВЧЕННЯ РІВНЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	28
<i>Джеджерера Клавдія, Лантух Надія</i> СЮЖЕТНО-РОЛЬОВА ГРА ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ ГУМАННОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	30
<i>Джеджерера Клавдія, Піддубна Ірина</i> ТЕАТРАЛЬНО-ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	32
<i>Джеджерера Клавдія, Фесюк Яна</i> ВИХОВАННЯ ГУМАННИХ ВЗАЄМИН У ГРУПІ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	35
<i>Дичківська Ілона, Бринськіх Юлія</i> ОСОБЛИВОСТІ ТОЛЕРАНТНОСТІ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	37

<i>Дичківська Ілона, Мазур Алла</i>	СПЕЦИФІКА КОРЕКЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ІЗ ЗПР ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ	39
<i>Дичківська Ілона, Сакалош Іванна</i>	ПСИХОГІМНАСТИКА ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ ДИСПРАКСІЇ У ДІТЕЙ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ	42
<i>Дичківська Ілона, Улюкаєва Ірина</i>	МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ КОНЦЕПЦІЇ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СОФІЇ РУСОВОЇ	44
<i>Загородня Людмила</i>	ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ НА ПЛАТФОРМІ ZOOM	46
<i>Козак Людмила, Федорова Світлана</i>	ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В КОМУНІКАТИВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	48
<i>Козлюк Ольга</i>	ФОРМУВАННЯ ПОЧАТКОВИХ НАВИЧОК ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»	50
<i>Козлюк Ольга, Беднарчук Ірина</i>	ВИХОВАННЯ ГУМАННИХ ПОЧУТТІВ ДОШКІЛЬНИКІВ В ПРОЦЕСІ СПІЛКУВАННЯ З ВИХОВАТЕЛЕМ	52
<i>Козлюк Ольга, Вишневська Іванна</i>	РОЛЬ І МІСЦЕ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР З LEGO У РОЗУМОВОМУ ВИХОВАННІ ДОШКІЛЬНИКІВ	54
<i>Козлюк Ольга, Гаврилюк Ольга</i>	ВИХОВАННЯ МОРАЛЬНИХ ПОЧУТТІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ МУЛЬТИПЛІКАЦІЙНИХ ФІЛЬМІВ	57
<i>Козлюк Ольга, Грипич Зінаїда</i>	ВЗАЄМОДІЯ ЗДО І СІМ'Ї У ФОРМУВАННІ МОРАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ДОШКІЛЬНИКІВ	59
<i>Козлюк Ольга, Грицай Юлія</i>	МУЗИКОТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	62
<i>Козлюк Ольга, Лозян Наталія</i>	ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МОРАЛЬНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	64
<i>Козлюк Ольга, Мощук Катерина</i>	ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ МУЗЕЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ	65
<i>Кондратець Інна</i>	РЕФЛЕКСІЙНА КУЛЬТУРА ЯК НЕОБХІДНА КОМПОНЕНТА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНИХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	67

<i>Косарева Галина</i> ОСОБЛИВОСТІ ВІДНОВЛЕННЯ МОВЛЕННЯ ПРИ СЕМАНТИЧНІЙ АФАЗІЇ	69
<i>Косарева Галина, Ворощук Наталія</i> ОСОБЛИВОСТІ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ЗАЇКАННЯМ	71
<i>Косарева Галина, Заморська Л.</i> ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД В КОРЕКЦІЙНО-ЛОГОПЕДИЧНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ	73
<i>Косарева Галина, Серикина Світлана</i> ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ СЕНСОРНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ТПМ В УМОВАХ НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ	75
<i>Косарева Галина, Сива Олена</i> ФОРМУВАННЯ ЗВУКО-СКЛАДОВОЇ СТРУКТУРИ СЛОВА У ДІТЕЙ З МОТОРНОЮ АЛАЛІЄЮ	77
<i>Косарева Галина, Хлистік Софія</i> СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДИТИНИ З ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ ТА ЇЇ СІМ'Ї	79
<i>Косарева Оксана, Баранчук Дарина</i> ФОРМУВАННЯ ЕМПАТІЇ У ДОШКІЛЬНИКІВ З АГРЕСИВНИМИ ПРОЯВАМИ	81
<i>Косарева Оксана, Варейчук Катерина</i> ДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ДІТЕЙ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ГРУПИ	83
<i>Косарева Оксана, Мельничук Світлана</i> ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ ЧУТЛИВОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	84
<i>Косарева Оксана, Тертична Галина</i> ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОЗЛАДІВ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ	86
<i>Косарева Оксана, Степанець Анастасія</i> ВПЛИВ СТИЛЮ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ НА АДАПТАЦІЮ ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ ДО ЗДО	87
<i>Косарева Оксана, Тимошок Богдана</i> ВИЯВЛЕННЯ РІВНІВ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ СЮЖЕТНО-РОЛЬОВОЇ ГРИ	89
<i>Кравець Любов</i> ВИХОВАННЯ «МИСЛЕННЯ ВИЩОГО ПОРЯДКУ»	91
<i>Маліновська Наталія, Голуб Олена</i> МЕТОДИКА РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ПРОСТОРИ СУЧАСНОЇ ДИТЯЧОЇ КНИГИ	93
<i>Маліновська Наталія, Кондратюк Тетяна</i> РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	95

ЗАСОБАМИ МУЗИКИ В РІЗНИХ ВИДАХ МУЗИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
<i>Маліновська Наталія, Крючкова Ірина</i> РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ПЕРЕДШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ LEGO-КОНСТРУЮВАННЯ	97
<i>Маліновська Наталія, Лічна Світлана</i> ОЗДОРОВЛЮВАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ДИХАЛЬНИХ ВПРАВ	99
<i>Маліновська Наталія, Макарець Анна</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ТРЕТЬОГО РОКУ ЖИТТЯ	100
<i>Маліновська Наталія, Музичук Тетяна</i> МНЕМОТЕХНІКА В ОСВІТНЬО-МОВЛЕННЄВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	101
<i>Маліновська Наталія, Мурдза Христина</i> УКРАЇНСЬКА НАРОДНА КАЗКА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ОБРАЗНОГО МОВЛЕННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	103
<i>Марєєва Тетяна</i> ВИКОРИСТАННЯ ІГОР В РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ	105
<i>Мартинюк Галина</i> РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ЗОБРАЖУВАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	107
<i>Машовець Марина, Карнаухова Антоніна</i> РОЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ КАЗКИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	109
<i>Павлюк Тетяна</i> ДО ПРОБЛЕМИ ВИХОВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	112
<i>Павлюк Тетяна, Кутянська Соломія</i> ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ПРО ФОРМУ І ГЕОМЕТРИЧНІ ФІГУРИ	113
<i>Павлюк Тетяна, Мельничук Дарина</i> МОЖЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ПОНЯТЬ У ДОШКІЛЬНИКІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	115
<i>Павлюк Тетяна, Музичук Юлія</i> РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИЗАРТРІЄЮ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ КОМПЛЕКСУ «ЖИВИЙ ЗВУК»	117
<i>Павлюк Тетяна, Петришина Наталія</i> НЕБИЛИЦІ ЯК СУЧАСНИЙ ЗАСІБ НАВЧАННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЕЛЕМЕНТІВ МАТЕМАТИКИ	119
<i>Павлюк Тетяна, Сидорчук Ольга</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ ПРОВЕДЕННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР З ЦІКАВИМ МАТЕМАТИЧНИМ МАТЕРІАЛОМ	120

<i>Павлюк Тетяна, Тишкун Валентина</i>	ОСОБЛИВОСТІ	122
ВИКОРИСТАННЯ КАЗКОТЕРАПІЇ У РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО		
МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ІЗ ЗНМ		
<i>Павлюк Тетяна, Чучман Ірина</i>	ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ	123
УЯВЛЕНЬ У ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ ПРО МНОЖИНУ ІЗ		
ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ СЕНСОРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ		
<i>Павлюк Тетяна, Швед Віта</i>	ДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ	125
МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З		
ДИЗАРТРИЄЮ ЗАСОБАМИ МАЛИХ ФОЛЬКЛОРНИХ ЖАНРІВ		
<i>Павлюк Тетяна, Штокало Оксана</i>	РОЛЬ СЮЖЕТНО-РОЛЬОВОЇ	127
ГРИ У ВИХОВАННІ ДРУЖНИХ ВІДНОСИН МІЖ СТАРШИМИ		
ДОШКІЛЬНИКАМИ		
<i>Павлюк Тетяна, Ярмолюк Ліля</i>	ДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ	129
ПАМ'ЯТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ		
<i>Половіна Олена</i>	ІНТЕНСИФІКАЦІЯ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ	130
РАНЬОГО ВІКУ: ВИКЛИКИ Й РИЗИКИ		
<i>Руденко Наталія, Баландюк Марія</i>	ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО	132
ПОТЕНЦІАЛУ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ		
НЕТРАДИЦІЙНИХ ТЕХНІК МАЛЮВАННЯ		
<i>Руденко Наталія, Винар Марія</i>	ФОРМУВАННЯ ЗВ'ЯЗНОГО	135
МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ЗНМ ІІІ		
РІВНЯ ЗАСОБАМИ ТЕХНОЛОГІЇ ЛЕПБУК		
<i>Руденко Наталія, Зайка Дарія</i>	ОСОБЛИВОСТІ ПРОСОДИЧНОЇ	136
СТОРОНИ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З		
ПОЛІМОРФНОЮ ДИСЛАЛІЄЮ		
<i>Руденко Наталія, Крутяк Ірина</i>	КОРЕКЦІЯ ЗВУКОВИМОВИ У	138
ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИЗАРТРИЄЮ ЗАСОБАМИ		
ЛОГОРИТМІКИ		
<i>Руденко Наталія, Мурдза Христина</i>	ВИКОРИСТАННЯ УСНОЇ	140
НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ У РОБОТІ З ДІТЬМИ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ		
НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ		
<i>Руденко Наталія, Склярєвська Таміла</i>	ВІДНОВЛЕННЯ	142
МОВЛЕННЄВОГО СПІЛКУВАННЯ ПРИ ДИТЯЧІЙ АФАЗІЇ		
<i>Руденко Наталія, Шевцова Лариса</i>	РЕЗУЛЬТАТИ	144
ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ТВОРЧИХ ІГОР ЯК		
ЗАСОБУ ВИХОВАННЯ ЛЮДЯНОСТІ У ДІТЕЙ СТАРШОГО		
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ		
<i>Сторож Олена, Попик М.</i>	РОЗВИТКОТ УЯВИ ДІТЕЙ ЗА	146
ДОПОМОГОЮ ТВОРЧОЇ ГРИ		
<i>Трачук Марина</i>	ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛОГОПЕДА	148
В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ		

<i>Фасолько Тетяна</i>	ФОРМУВАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ	150
<i>Федорова Наталія</i>	ГУМАНІСТИЧНА ПАРАДИГМА У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЛОГОПЕДІВ ЯК ВИМОГА СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ	152
<i>Федорова Наталія, Щавінська-Тихомирова Марина</i>	ІГРИ З КОЛЬБОРОМ ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЄВИХ ПОРУШЕНЬ	154
<i>Ферт Ольга, Воробей Неля</i>	РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА ЗАСОБАМИ АВА-ТЕРАПІЇ	156
<i>Ферт Ольга, Гатауліна Анастасія</i>	КОРЕКЦІЯ ЗАЇКАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ЛОГОРИТМІКИ	158
<i>Шадюк Ольга, Коськовецька Марина</i>	ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИХОВАННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЛЮБОВІ ДО БАТЬКІВ	160
<i>Шадюк Ольга, Солодуха Ольга</i>	ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЛЮБОВІ ДО МАЛОЇ БАТЬКІВЩИНИ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ	162
<i>Шостак Ольга, Вахнюк Інна</i>	КОРЕКЦІЯ ЗНМ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ЛОГОРИТМІКИ	164
<i>Шостак Ольга, Солоненко Анна</i>	СПЕЦИФІКА РОЗВИТКУ МОВЛЕННЄВИХ УМІНЬ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ СПІЛКУВАННЯ	166
<i>Шостак Ольга, Хондока Катерина</i>	ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	168
<i>Юрчук Олексій, Тишинська Яна</i>	РІВЕНЬ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ТА СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЇЇ ПІДВИЧЕННЯ	170
<i>Яниур Любов, Столярчук Оксана</i>	ФОРМУВАННЯ ТЕХНІЧНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК У ДІТЕЙ П'ЯТОГО РОКУ ЖИТТЯ В РІЗНИХ ВИДАХ ЗОБРАЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	173
<i>Яниур Любов, Іваненко Аліна</i>	РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АПЛІКАЦІЇ	175

вірші. Діти вже здатні помітити, якщо дорослий припускається помилки при розповіданні їх улюбленої казки.

Потреба запам'ятати матеріал у дітей дошкільного віку може виникати в процесі ігор, при виконанні побутових доручень, на заняттях в закладі дошкільної освіти. У дітей часто відзначається здатність точно запам'ятовувати в пам'яті цілі ситуації, а потім в деталях відтворювати ці спогади.

Сучасні дослідження психологів засвідчують необхідність використання інноваційних технологій, адже діти живуть у інформаційному суспільстві і традиційні підходи не можуть конкурувати з інформаційно-комунікаційними технологіями. Щоб віднадити сучасних дошкільників від екранів комп'ютерів слід використовувати широкий арсенал різноманітних засобів навчання.

Г. Доман розробив цікаву педагогічну концепцію, яка спрямована на ранній розвиток дітей. Методика Домана заснована на вправах, за допомогою яких, як вважав знаменитий нейрофізіолог, можна виховати дійсно всебічно розвинену особистість, навіть генія. Вчений підібрав серію фізичних вправ та інтелектуальних тренажерів, які при систематичному використанню стимулюють одночасно фізичний та розумовий розвиток дітей.

Доман спирався на наочний метод та сприйняття інформації за допомогою зорового і слухового аналізаторів, тому він розробив спеціальні картки з об'єктами навколишньої дійсності і підписами до них. За цією методикою можуть працювати як вихователі закладів дошкільної освіти, так і батьки в домашніх умовах. Робота з картками стимулює розвиток пам'яті дошкільників.

Отже, розвиток пам'яті дітей дошкільного віку буде оптимально відбуватися за умови використання різноманітних засобів навчання, зокрема Методики Домана.

Література:

1. Доман Г., Доман Д. Дошкольное обучение ребёнка. Москва: Аквариум, 1995. 254 с.
2. Заика Е.В. Отечественная психология памяти: с чем мы входим в XXI век. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*. Додаток 1 до Вип. 29, Том IV: Тематичний випуск «Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання». Київ : Гнозис, 2013. С. 117-133.
3. Коцюбанська Н. І. Діагностика та розвиток пам'яті у дітей: методичні рекомендації / укладач Н. І. Коцюбанська. Кам'янець-Подільський, 2014. 60 с.

Половіна Олена

кандидат педагогічних наук, доцент,

завідувач кафедри дошкільної освіти

Педагогічного інституту,

Київський університет імені Бориса Грінченка

ІНТЕНСИФІКАЦІЯ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ:

ВИКЛИКИ Й РИЗИКИ

Сучасна дошкільна практика дозволяє констатувати огром запитів на замовлення батьками освітніх послуг щодо інтенсифікації інтелектуального розвитку дітей раннього віку. Разом з тим прослідковується тенденція абсолютної побутової та соціальної дезадаптації дітей раннього віку, що провокує ускладнення у подальші вікові періоди. Практика інтенсифікації інтелектуального розвитку має ефект «натаскування» на результат – вивчення букв та цифр, що суперечить універсальному закону розвитку мислення: від наочно-дієвого до наочно-образного, а від нього – до абстрактно-логічного. З точки зору нейрофізіології довільна увага та інші мозкові механізми, які дають змогу дитині успішно навчатися, формуються у 7 років, тобто саме у цьому віці мозок дитини готовий до того, аби вона концентрувала увагу впродовж 45 хвилин. «Усьому свій час...» – цей геніальний вислів Еклезіста яскраво ілюструє доцільність своєчасності. Випередження розвитку настільки ж шкідливе, як і його затримка. Часто до інтенсифікації розвитку дітей раннього віку призводить ефект «суперництва мам» – якщо донька сусідки знає букви в два роки, то моя знатиме у півтора! Це суперництво зазвичай підігривається азартом довести «геніальність свого батьківства». За таких умов батьки втрачають здоровий глузд та ігнорують потреби й можливості дитини. Проблемою є те, що у гонитві за інтелектуальними здобутками дитини, дорослі нехтують емоційною складовою взаємин. Відтак не отримують від дітей очікуваних розуміння, підтримки, співчуття, турботи, щирої любові...

Вважаємо, що першим кроком у вирішенні цього питання є усвідомлення батьками солідарної відповідальності за розвиток і формування дитячої особистості, вперше визначеної на законодавчому рівні й декларованої новим Державним стандартом дошкільної освіти (БКДО, 2021 р.). Другим кроком має бути фахова просвітницька діяльність, яка здійснюється психологами, педагогами й спрямована на інформування батьків. За нейрофізіологічними законами розвитку мозку його енергетичний потенціал для певного вікового періоду обмежений. Саме тому, якщо витрачається енергія на несвоєчасний розвиток будь-якої психічної функції, виникає дефіцит там, куди ця енергія мала бути спрямована: якщо дорослий спонукає дитину до виконання певного інтелектуального завдання, то природно її мозок буде його виконувати. Але розв'язуватиме це завдання за рахунок пригнічення тих структур психіки, розвиток яких зумовлений віковими потребами. Однією з таких структур для дитини раннього віку є емоційна. Інтенсифікація навчання дітей раннього віку читанню, письму, математиці поглинає енергію емоцій. Це призводить до розладу емоційної сфери, а відтак – до порушення програм соматичного розвитку. Зовні ці порушення можуть проявлятися відтерміновано – у молодшому шкільному або підлітковому віці, а можуть призвести до прояву певних дисфункцій, хворобливих симптомів у період раннього дитинства. Статистика психотерапевтів та психіатрів свідчить: 50% дітей, які потрапляють на прийом з проблемами соціального та емоційного розладу, – це діти, перевантажені з раннього віку енциклопедичною інформацією. Тенденцію до

збільшення вад мовлення логопеди прослідкували у тих дітей, з якими займалися за системою раннього навчання читання. Третім кроком у вирішенні проблеми є психотерапевтичне пропрацьовування батьківських комплексів: ідеєю штучної інтенсифікації розвитку дітей раннього віку переймаються в основному батьки, які не зуміли реалізуватися, не виправдали очікувань власних батьків. Вони вважають, що пізнавальні процеси розвиваються лише тоді, коли дитина сидить за столом і читає, рахує чи пише букви. Натомість, маємо налаштувати батьків на те, що розвиток пізнавальних процесів відбувається ефективно лише тоді, коли проходить непомітно для дитини, у звичному оточенні та за щоденних життєвих і побутових обставин. Під час умивання та миття рук можна досліджувати з дитиною властивості води, вимірювати її витрати за допомогою умовної мірки, наприклад, кухлика. Варто влаштувати спостереження за кімнатною рослиною: як вона росте, що потрібно для її росту, як з'являється квітка тощо. Також доцільно знаходити відмінності між властивостями предметів, що оточують дитину: ковдра м'яка, тепла; рукавички шерстяні, колючі; вікно прозоре, гладеньке тощо. Доречно мотивувати дитину розпізнавати смаки різних продуктів – солодкі, солоні, кислі, терпкі, гіркі тощо, граючись у гру «Відгадай за смаком». Чуттєво-сенсорний досвід, набутий дітьми раннього віку під час таких активностей, і є підґрунтям її успішного інтелектуального розвитку.

Змінити виховні стереотипи дозволяє імерсія у кращі освітні практики, зокрема Японії, США, Німеччини. Вони переконують у тому, що основа повноцінного інтелектуального розвитку – це пріоритетність розвитку емоційної сфери у період раннього та дошкільного дитинства. Традиційно, в процесі виховання дітей у цих країнах, акценти роблять на збагаченні емоційного досвіду та створенні умов для формування творчих дій. Дієвими засобами визначаємо такі: «тут і тепер», або практика уважності; арттехніки; емоційний коучинг.

Отже, вивіщення рівня педагогічної культури батьків (стимулювання їх на позитивну емоційну взаємодію з дітьми, занурення у різні емоційні стани, моделювання ситуацій відсутності емоційної взаємодії у стосунках з дітьми, аналіз наслідків негативно забарвленого емоційного ставлення батьків до дітей тощо) й імплементація світового освітнього досвіду дасть змогу створити оптимальні умови для гармонійного розвитку дітей раннього віку.

Література:

1. Державний стандарт дошкільної освіти: особливості впровадження. (2021) *Навчально-методичний посібник*. Ранок, Харків, 246 с.
2. Методичні рекомендації до програми Дитина. (2021) Авт. кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, В. М. Вертугіна [та ін.]; наук. ред.: Г. В. Беленька, О. А. Половіна, І. В. Кондратец. Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. 568 с.

Руденко Наталія,
кандидат психологічних наук, доцент кафедри дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені проф. Поніманської Т. І.,